

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 30.12.1948

Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1949

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

286.

Z á k o n

zo dňa 21. decembra 1948

o národnej bezpečnosti.

Národné zhromaždenie republiky Československej uznieslo sa na tomto zákone:

Orgány národnej bezpečnosti a ich úlohy.

§ 1.

(1) Chrániť ľudovodemokratické zriadenie, strážiť štátne hranice, zaistiť bezpečnosť osôb a majetku ako aj udržiavať verejný poriadok náleží Ministerstvu vnútra a národným výborom.

(2) Pri plnení úloh národnej bezpečnosti (odsek 1) je výkonným orgánom Ministerstva vnútra a krajských a okresných (ústredných) národných výborov Zbor národnej bezpečnosti (SNB) - ďalej len „Zbor“.

Zbor a jeho organizácia.

§ 2.

(1) Zbor je jednotný a vojensky organizovaný.

(2) Príslušníci Zboru sú služobne podriadení svojim veliteľom a v poslednej stolici ministrom vnútra.

(3) V Zbore sa venuje starostlivosť politickej a osvetovej výchove.

(4) Podrobné organizačné a služobné predpisy pre Zbor vydá Ministerstvo vnútra.

Prijímanie a prepúšťanie v Sboe.

§ 3.

(1) Zbor sa dopĺňa prijímaním dobrovoľne sa hlásiacich uchádzačov; za príslušníka Zboru môže byť prijatý, kto

a) je československým občanom, je štátne spoľahlivý, je oddaný ľudovodemokratickému zriadeniu a mravne bezúhonný,

b) prekročil 18 rokov,

c) je duševne a telesne spôsobilý a

d) má vojenský výcvik, konal službu vojenskú so zbraňou aspoň za ten čas, ktorý ustanovuje branný zákon pre pravidelnú prezenčnú službu.

(2) Podmienka, uvedená v odseku 1, písm. d), sa netýka žien. Ministerstvo vnútra môže od tejto podmienky upustiť u mužov, ktorí podľa konečného rozhodnutia odvodnej komisie neboli odvedení na vojenskú službu.

(3) Minister vnútra môže po dohode s ministrom národnej obrany doplniť Zbor vojenskými osobami v činnnej službe.

(4) Minister národnej obrany po dohode s ministrom vnútra môže so súhlasom vlády prideliť Zboru vojenské osoby v činnnej službe; tieto vojenské osoby majú v čase svojho pridelenia obdobné práva a povinnosti ako príslušníci Zboru (§§ 9 a 10).

§ 4.

Dôstojníctvo Zboru sa dopĺňa zo zvlášť spoľahlivých a ľudovodemokratickému zriadeniu oddaných československých občanov, ktorí vyhovujú ostatným podmienkam § 3, ods. 1 a 2 a ktorí preukázali schopnosti na zastávanie veliteľskej funkcie v Zbore.

§ 5.

(1) Príslušník Zboru sa prepustí,

- a) ak vyslovil súd v trestnom konaní stratu hodnosti;
- b) ak sa vyslovilo jeho prepustenie v kárnom konaní;
- c) ak sa ukáže dodatočne, že nevyhovuje podmienkam, ustanoveným v § 3, ods. 1, písm. a);
- d) ak sa vyhovie jeho žiadosti o prepustenie.

(2) Z doterajšieho verejného penzijného zaopatrenia príslušníka Zboru, ktorý bol prepustený, nevznikajú verejnému zamestnávateľovi iné záväzky a prepustenému príslušníkovi Zboru iné práva, než ako určujú ustanovenia zákona zo dňa 15. apríla 1948, č. 99 Sb., o národnom poistení, týkajúce sa prestupov z národného poistenia do verejného penzijného zaopatrenia a naopak, s rozdielom, že sa za deň prestupu do národného poistenia považuje už deň rozviazania služobného pomeru prepusteného príslušníka Zboru.

§ 6.

Podrobnejšie predpisy k ustanoveniam §§ 3 až 5, ako aj predpisy o služobnej prísaha, o skúšobnom čase, o prepustení v tomto čase a o povolení na uzavieranie sobášov príslušníkov Zboru, vydá minister vnútra nariadením, a to, pokiaľ ide o § 3, ods. 2, po dohode s ministrom národnej obrany.

Právne postavenie príslušníkov Zboru vo vykonávaní služby.

§ 7.

Súdy a úrady verejnej obžaloby sú v odbore trestnej právomoci súdov oprávnené požadovať služby Zboru priamo. V iných odboroch pôsobnosti môžu sa súdy dožadovať činnosti Zboru len prostredníctvom krajských a okresných národných výborov; rovnakým spôsobom dožadujú sa činnosti Zboru ostatné úrady, ústredné úrady potom prostredníctvom Ministerstva vnútra, pokiaľ toto ministerstvo neustanoví inak. Iba pri nebezpečí v meškani sú príslušníci Zboru povinní poskytnúť pomoc na priame dožiadanie týchto úradov a orgánov; o vykonanom úkone bude podaná bezodkladne správa príslušnému národnému výboru, po prípade Ministerstvu vnútra.

§ 8.

(1) Príslušníci Zboru sú povinní vykonať rozkazy úradov a súdov, ktoré im boli dané. Len vtedy, keď sa rozkaz zrejme prieči ich služobným povinnostiam alebo keď sa rozkazom nariaďuje vykonanie činu, ktorý je zakázaný trestným zákonom, majú príslušníci Zboru, uváživší všetky okolnosti, upustiť od výkonu rozkazu, musia však tento prípad ihneď hlásiť svojmu veliteľstvu.

(2) Za obsah rozkazu je vždy zodpovedný úrad (súd), ktorý ho vydal. Príslušníci Zboru sú zodpovední len za presné vykonávanie služby podľa príslušných predpisov.

(3) Príslušníci Zboru majú právo žiadať písomný rozkaz i vtedy, keď to zákonom nie je predpísané.

§ 9.

(1) Príslušník Zboru má pri výkone Služby zákonom ustanovené práva civilnej i vojenskej stráže.

(2) Keď hocikedy príslušník Zboru proti niekomu služobne zakročuje, má použiť, pokiaľ to dovoľujú okolnosti, slová „menom zákona“. V takom prípade je každý, i príslušník vojska, povinný uposlúchnuť jeho výzvu.

(3) Nedotknuté zostávajú predpisy o spôsobe, ktorým príslušník Zboru dáva pokyny a výzvy vo vykonávaní zvláštnych služieb (napr. v dirigovaní dopravy alebo v službe leteckej).

(4) Príslušník Zboru má právo pri vykonávaní svojich služobných povinností žiadať o vhodnú súčinnosť každý orgán verejnej služby, najmä iné útvary strážne, miestne národné výbory, úrady civilné a veliteľstvá i úrady vojenské a v nebezpečí aj každého občana.

§ 10.

(1) Príslušník Zboru smie vo výkone služby použiť zbraň, zachovávajúc opatrnosť podľa okolností prípadu potrebnú, len

- a) v prípade potrebnej obrany, aby odvrátil bezprávný útok, vedený proti jeho osobe alebo mu bezprostredne hroziaci, alebo útok na život inej osoby;
- b) ak sa nebezpečný zločinec, proti ktorému zakročuje, na jeho vyzvanie nevzdá alebo sa zdráha opustiť svoj úkryt;
- c) ak nemožno inak prekonať odpor, smerujúci na zmarenie jeho služobného výkonu;
- d) aby zamedzil útek nebezpečného zločince, ktorého nemôže iným spôsobom zadržať;
- e) aby odvrátil nebezpečný útok, ktorý ohrozuje strážený objekt, po daromnej výzve, aby bolo upustené od útoku;
- f) v colnom pohraničnom pásme, ak osoba po opätovnej výzve sa nezastaví, snaží sa uniknúť a nemôže byť inak zadržaná;
- g) vo výkone leteckej služby, aby prinútil na pristanie lietadlo, ktoré neuposlúchne alebo zrejme nehodlá uposlúchnuť výzvu na pristanie danú podľa platných predpisov;
- h) vo výkone bezpečnostnej služby na hraničných vodách, aby prinútil na pristanie plavidlo, ktoré neuposlúchne alebo zrejme nehodlá uposlúchnuť výzvu na pristanie, danú podľa platných predpisov.

(2) Ak zakročujú príslušníci Zboru zomknute pod jednotným vedením a velením, platia o užití zbrane príslušné predpisy pre vojsko.

§ 11.

Príslušníci Zboru podliehajú vojenskej trestnej právomoci a vojenským trestným zákonom. Pre príslušníkov Zboru platí vojenský služobný poriadok, pokiaľ sa nestane s hľadiska služby Zboru iná úprava osobitnými predpismi, a kárne a disciplinárne predpisy, vydané pre Zbor.

Pomer Zboru k brannej moci.**§ 12.**

(1) O dôležitých otázkach organizácie Zboru, pokiaľ majú význam pre obranu štátu, o tom, ako majú byť príslušníci Zboru vystrojení, vyzbrojení a ako majú byť vycvičení na vojenské úlohy, a o súčinnosti Zboru s brannou mocou, rozhoduje minister vnútra po dohode s ministrom národnej obrany.

(2) Za brannej pohotovosti štátu prechádza časť príslušníkov Zboru, určená dohodou ministrov vnútra a národnej obrany, pod priame velenie vojska.

(3) Príslušníci Zboru alebo útvary (jednotky) Zboru môžu byť pre súčinnosť s vojenskými veliteľstvami alebo výcvik v poľnej bezpečnostnej službe povolávaní Ministerstvom národnej obrany po dohode s Ministerstvom vnútra na vojenskú službu, po prípade podriadení priamemu veleniu vojska.

(4) Príslušníci Zboru, podriadení priamemu veleniu vojska (odsek 2 a 3), podliehajú vojenským predpisom.

§ 13.

(1) Príslušníci Zboru sú na roveň postavení osobám vojenským rovnakej hodnosti.

(2) Príslušníci Zboru sú, s výhradou ustanovenia § 12, ods. 2 a 3, v čase svojej činnej služby v Zbore oslobodení od služby vojenskej.

§ 14.

(1) Pre prechodné ubytovanie príslušníkov Zboru v prípade ich sústredenia platia predpisy o prechodnom ubytovaní vojska.

(2) Stále ubytovanie Zboru upraví minister vnútra nariadením. Než sa tak stane, postupuje sa primerane podľa doterajších predpisov.

Iné bezpečnostné orgány.**§ 15.**

(1) Pôsobnosť iných úradov a orgánov v odbore národnej bezpečnosti, než ktoré sú uvedené v § 1, ods. 1, ustanovená doterajšími predpismi, zostáva nedotknutá. Tieto iné úrady a orgány môžu zriaďovať výkonné bezpečnostné orgány len podľa zákonných predpisov.

(2) Miestne národné výbory nemôžu v budúcnosti zriaďovať a udržiavať bezpečnostné Zbory pre svoje všeobecné úlohy národnej bezpečnosti. Nedotknuté však zostáva ich právo zriaďovať a udržiavať bezpečnostné orgány pre zvláštne úlohy, ako poľných a lesných hájnikov. Minister vnútra ustanoví nariadením, v akom rozsahu a akým spôsobom má Zbor spolupôsobiť pri úlohách národnej bezpečnosti, spadajúcich do pôsobnosti miestnych národných výborov.

(3) Na ochranu záujmov, uvedených v § 1, ods. 1, môžu sa na službu povolať dobrovoľne sa hlásiaci spoľahliví občania, ktorí, ak sú navonok označení, majú obdobné práva a povinnosti ako príslušníci Zboru (§§ 9 a 10). Vonkajšie označenie týchto osôb ustanoví minister vnútra nariadením. Ostatné podrobnosti ustanoví Ministerstvo vnútra.

Ustanovenia prechodné a záverečné.

§ 16.

(1) Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na doterajší Zbor národnej bezpečnosti.

(2) Osoby, ktoré sa stali členmi Zboru podľa zákona zo dňa 11. júla 1947, č. 149 Sb., o národnej bezpečnosti, a neboli pred tým odvedené na vojenskú službu, pokladajú sa za odvedené dňom, ktorým boli do bezpečnostného Zboru prijaté. Účastníkom národného boja za oslobodenie sa táto služba počíta do prezenčnej služby alebo vojenského výcviku; ostatným členom Zboru sa takto započítava len služba obdobná službe vojenskej. Ministerstvo národnej obrany určí po dohode s Ministerstvom vnútra podrobnosti na vykonanie tohto ustanovenia, ako aj spôsob, ako bude doplnený vojenský výcvik týchto osôb.

(3) Dokiaľ služobné pomery, ako aj služobné, odpočívne (zaopatrovacie) platy príslušníkov Zboru a pozostalých po nich nebudú nanovo upravené, platia primerane doterajšie predpisy.

(4) Pokiaľ predpisy, vydané podľa zákona č. 149/1947 Sb., nie sú v rozpore s týmto zákonom, zostávajú v platnosti.

(5) Na prechodný čas môžu byť do Zboru prijatí aj muži, ktorí vyhovujú podmienkam pre prijatie do Zboru, uvedeným v § 3, ods. 1, písm. a) až c), ktorí však vykonali len časť vojenskej služby. Podrobnosti určí minister národnej obrany po dohode s ministrom vnútra.

(6) Podrobnejšie predpisy k ustanoveniu odseku 3 môže vláda vydať nariadením, ktoré môže zveriť bližšiu úpravu všeobecným právnym predpisom Ministerstva vnútra.

§ 17.

Zrušujú sa predpisy, ktoré odporujú tomuto zákonu, najmä zákon č. 149/1947 Sb.

§ 18.

Doterajšie predpisy o pôsobnosti Ministerstva vnútra a národných výborov vo veciach, uvedených v § 1, ods. 1, zostávajú nedotknuté. Vláda môže však nariadením preniesť túto pôsobnosť zo stolice vyššej na stolicu nižšiu alebo naopak.

§ 19.

(1) Práce určitého druhu, najmä odborné, kancelárske a manipulačné, môžu v Zbore vykonávať aj zamestnanci, ktorí nie sú príslušníkmi Zboru. Minister vnútra pridelí týchto zamestnancov z osobných stavov zamestnancov štátnej služby všeobecnej správy vnútornej, pokiaľ sú pridelení bezpečnostným referátom národných výborov.

(2) Pre týchto zamestnancov sa zriaďuje jednotný osobný stav zamestnancov správnej služby národnej bezpečnosti.

(3) Zamestnancov správnej služby národnej bezpečnosti môže minister vnútra previesť do Zboru, pritom platí obdobne ustanovenie § 16, ods. 5. Pri prevode postupuje sa obdobne podľa vládneho

nariadenia zo dňa 12. júla 1948, č. 200 Sb., o úprave niektorých služobných a platových pomerov členov Zboru národnej bezpečnosti.

§ 20.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1949; vykoná ho minister vnútra po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Nosek v. r.

